ДОБРОТОЉУБЉЕ

Φιλοκαλία (=Филокалиа) → φιλία (=филиа = љубав) + κάλος (=калос = добро, право, лепо)

<u>Добротољубље</u> = ризница духовног бдења и трезвљења, чувар чистоте ума, тајна школа умне молитве, књига образаца вежби и подвига, необманљиви вођа духовног сагледања, рај Светих Отаца, златна плетеница светих врлина, књига препуна Исусовог радовања и уживања, труба која нам поново дозива благодат - збирно речено: сам орган обожења благодаћу Духа Светог.

<u>Вера и молитва</u> = права вера и искрена *умносрдачна молитва је истовремено делатност речју и мишљу, срцем и умом, душом и телом, вољом и снагом*, духовним сагледањем, прозрењем и вежбом, саможртвеним живљењем и подвизавањем, личним упражњавањем и делатном љубављу; она се испољава као Христољубље и Богољубље, и пројављује се као делатно Братољубље и Човекољубље, јер само живот и дело, у свеживотном и свеличном саборном јединству, чине пуноћу православног духовног Предања
...увек су нераздвојно спојени и сједињени *словесност делатна* и *дело словесно*...

<u>Истинска лепота</u> = највећа Лепота и највеће Добро јесте Љубљени Син Божији и Син Човечији, Богочовек Исус Христос - Он је крајња мета сваког Добротољубља.

По Светом Писму, свима нам је један посао/дело/служба: *живети, радити и служити Богу на славу, и себи и људима на спасење*.

СВЕТИ АНТОНИЈЕ ВЕЛИКИ (251-356) Египат

Άγιος Αντώνιος ο Μέγας (=Аjос Антониос о Мегас)

III - УСТАВ ОТШЕЛНИЧКОГ ЖИВОТА (1-86)

1. Предајем ова правила, која је кроз моја уста изрекао Господ, за оне који желе да узму тешко иго отшелништва. Они треба да се повинују овим заповестима. „Онај, пак, који наруши макар једну од њих назваће се најмањи у Царству Небеском" (**Матеј 5, 19**).

I Спољашње држање и спољашњи поредак живота

а) Удаљавање од света и од саживота са људима

2. Ко хоће да се спасе у образу живота ван овога света, нека не остаје у дому своме и нека не живи у граду у коме је грешио. Исто тако он не треба да посећује своје родитеље и рођаке по телу, будући да је то штетно по душу и нарушава плодове живота.

3. Не враћај се у град у коме си некад грешио Богу.

4. Не иди да видиш како живе твоји сродници, нити им дозвољавај да долазе да виде како ти живиш. Уопште, немој се виђати са њима.

б) Избор пустињожитељства

5. Духовни оци наши тврде да је пустиња најприкладније место за размишљање о смрти и најподесније склониште од светских ствари које пружају покој телу.

6. Онај ко живи у пустињи и безмолствује, избављен је од три борбе: од борбе која долази преко чула слуха, од борбе која долази преко језика и од борбе која долази од виђења онога што може да рани срце.

7. Чувај се да те не обмане помисао да је пустиња место хладовине, то јест немарности.

в) Келијна усамљеност

8. Удаљивиши се од светске гужве, усами се, па ћеш постати странац. За тебе ће седење у келији бити једнако путовању у туђу земљу.

9. Куда год да изиђеш, постарај се да се што пре вратиш у своје усамљеништво како би се предао својим молитвама.

10. Кад пођеш на жетву, то јест на неки посао, не задржавај се дуго, већ се што пре враћај у своју самоћу.

11. При посети брата, немој се дуго задржавати у његовој келији.

г) Келијна занимања и поредак

12. Боравећи у својој келији бави се са ова три занимања: рукодељем, читањем Псалама и молитвом.

13. Пребивајући у келији бави се читањем Писма, молитвом Богу и рукодељем.

14. Сваког дана пости до 9. часа (=3 по подне), изузев суботом и недељом. Када настане 9. час уђи у своју унутрашњу одају и пре јела сатвори своју молитву. После јела наизменично мало читај, мало се моли.

д) Молитвословља и коленопреклоњења

15. Врши молитве у одређене часове и не пропуштај ни једну, да не би дао одговор за то.

16. Врши своју ноћну молитву пре него што пођеш у цркву.

17. Свагда се моли у својој келији пре него што пођеш у цркву.

18. Уопште, пре и после молитве с братијом, свагда се моли у својој келији. Никада се не лењи да то чиниш.

19. Почешће падај на колена и немој се лењити да то чиниш, да не би умро злом смрћу.

20. Кад се молиш, не буди лењ, јер молитва лењивца јесте празнословље.

21. На молитви и сећању на Бога, сагласно завету монаштва и значењу свог одела, буди као птица која лако и високо узлеће.

ђ) Читање и богоразмишљање

22. Буди прижељан у читању Писма. То ће те истргнути од нечистоте, то јест разагнати нечисте помисли.

23. Божије милосрђе ће бити са тобом уколико се са усрђем будеш занимао читањем Писма и испуњавањем заповести.

24. Размишљај о делима Божијим и не лењи се за молитву.

25. Монах који седи у својој келији затворених уста, а не сећа се Бога, личи на разваљену кућу ван вароши која је свагда пуна нечистоте. Свако ко помисли да изнесе ђубре из своје куће, без размишљања га тамо односи. Другачије речено: монах ћути устима, а умом машта; он попушта рђавим помислима и заноси се срцем, што је све греховно ђубре које демони бацају у душу.

е) Рукодеље и труд уопште

26. Тело треба савлађивати и замарати дугим трудом.

27. Одреди себи неки умерени труд у келији, па ће ти срце бити смирено.

28. Принуђавај себе на труд рукодеља, да би се у тебе уселио страх Божији.

29. Буди приљежан на труду рукодеља, па ће на тебе сићи страх Божији.

30. Седећи у келији, приони на рукодеље, а Име Господње не пуштај од себе, него га непрестано држи у уму своме. Поучавај се у том Имену у срцу своме и хвали га језиком својим, говорећи: ,,Господе мој, Исусе Христе, помилуј ме“, или: ,,Господе мој, Исусе Христе, помилуј ме, пошаљи ми помоћ Своју“, или: ,,Хвалим Те, Господе мој, Исусе Христе“.

ж) Храна

31. Једно и исто време одреди за храну и обедуј ради поткрепљења тела свога, а не ради насладе.

32. Употребљавај најпростију и најјефтинију храну.

33. Хлеб свој једи у безмолвију и са уздржањем, пазећи да твоје седење за столом буде скромно.

34. Немој јести до ситости.

35. Немој бити грамзив и лаком на јело да се у теби не би обновили пређашњи греси.

36. У среду и петак немој разрешавати поста, то јест чак и ако ти дођу гости немој остављати пост на води до 9. часа.

37. Месо уопште немој јести.

38. Не прилази месту где се точи вино.

39. На сабору и гозбе, то јест опште трпезе, се не жури.

40. Ако дођеш на место где је припремљења општа трпеза, једи умерено и принеси благодарност Богу.

41. Вина не пиј више од три чаше, изузев приликом велике болести.

42. Немој одмах пружати руку према ономе што се стави пред тебе.

43. Уколико си млад, немој пружати руке пре других, јер то није скромно.

з) Сан

44. Спавај мало и одмерено, па ће те Анђели посетити.

45. Кад си здрав, не скидај свој појас за време сна.

46. Кад легнеш, не стављај руке унутра међу ноге, да не би и не знајући грешио.

и) Одећа

47. Дан и ноћ буди у свом кукуљу и у мантији и у свој одећи својој као окован и затворен.

48. Не облачи хаљину којом би се могао поносити и хвалити.

49. Чувај своју одећу да се на дан суда не би нашао наг међу другима - треба живети у складу са значењем одеће, то јест умртвљавати се за овај свет.

ј) Главна црта иметка треба да је сиромаштво

50. Не стичи ништа преко онога што ти је потребно.

51. Сиромаштво монаха је умереност у свему или такво стање у коме си задовољан са малим.

52. Више воли укоравање, него поштовање, умор тела, него одмор, и недостатак потребних ствари, него изобиље.

к) Црквено богослужење

53. Црквене дужности, то јест бригу о цркви и богослужењу, треба поверавати верном човеку који се боји Бога.

54. Немој се лењити да чим удари звоно одмах идеш у цркву.

55. Не остављај богослужење, да се не би саплитао и пао у замку.

56. У цркви никако не говори.

57. Немој бити у цркви као на месту где се сабира много народа, да ти у души не би била смутња и гомила помисли.

58. У цркви не сахрањуј свог мртваца, то јест не брини се о томе како ћеш уредити своје земаљске послове.

***л*) Међусобни односи**

л1) Прво и главно: однос према ави, духовном оцу, према старцима и уопште према искусним

59. Никакав посао не почињи, ма какав био, док се не посаветујеш са авом манастира.

60. Пред авом и пред већима од себе не говори много.

61. Стално држи у срцу своме да треба да слушаш оца свог, па ће се у тебе уселити страх Божији.

62. Савршенство твог подвига састоји се у послушности. Благо човеку који од младости своје носи бреме Господње, служи и повинује се.

63. Немој бити непослушан, иначе ћеш постати оруђе и сасуд свих зала и неправди.

64. Са смирењем и плачем моли оца свога да те научи ономе што још не знаш, па се нећеш постидети.

65. Свагда се сећај онога који те напаја добрим учењем. Постарај се да од њега сазнаш животворне заповести, па ћеш благоуспешно проводити живот свој по вољи Господа, као што је написано код блаженог апостола Павла: ,,Ово проучавај, у овоме стој, да се напредак твој покаже у свему“ (**1. Тимотеју 4, 15**).

66. Ако си искрено сагнуо врат свој под бреме послушности, онда пажљиво слушај што ти се говори, а затим савесно извршуј оно што ти је заповеђено.

67. Немој од свог духовног оца сакривати грех који си учинио.

68. Свакодневно се учи доброј наравствености од својих старијих.

69. Своје духовне оце воли више него родитеље по телу, зато што се они старају о теби Бога ради.

70. Живи тако да би оце манастира, који су те духовно родили, обрадовао због своје славе у сабору светих.

71. Брини о томе да благослов манастирских стараца почива на теби.

72. Не откривај свима помисли своје, него само онима који могу излечити твоју душу.

73. Немој свима откривати своје мисли, да не би саблазнио свога брата.

74. Према свакоме буди пријатељски расположен, али нека ти не буде свако саветник.

л2) Узајамни однос

75. Старај се да дођеш до тога да те сви људи благосиљају.

76. Буди тужан са својим братом и укажи му саучешће у болу.

77. Ако те брат замоли да му помогнеш, ради са њим читав тај дан.

78. Оне са којима се дружиш најпре опробај и испитај какви су. Немој се свима поверавати, јер је свет пун лукавства. Изабери себи једнога брата који се боји Господа, па се са њим дружи као са братом. А најбоље ће бити, ако се прилепиш уз Бога као син уз оца, јер су се сви људи, са малим изузетком, предали лукавству. Земља је пуна сујете, невоље и скорби.

л3) Однос старијих према осталима

79. Ако си престао да служиш греху, онда говори у Име Господње, поучавајући оне ради којих се хули Име Његово. Пошто су они мртви и одсечени од живога Бога, постарај се да оставе своја мртва дела и да се удостоје да стекну вечну славу.

80. Изобличавај и поправљај нештедимице своја духовна чеда, јер ће се од тебе тражити одговор за њихову осуду, то јест уколико се покажу достојни осуде на Страшном Суду.

81. Карај не штедећи, али са страхом Божијим. Не гледај на лице и одлучуј речима истине.

82. Ако који брат дође и открије ти своје мисли, пази да их никоме не причаш, него се моли за себе и за њега, да вас Господ обојицу спасе.

83. Не одбацуј онога који иште веру у Христа.

84. Не говори поуке ономе ко их не прима.

85. Не постављај другоме правило које ти сам на делу већ ниси испунио.

86. Крајње је ружно препоручивати другоме нешто што сам не испуњаваш. Од туђих дела, наиме, немамо користи.

НАСТАВИЋЕ СЕ